

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/101653,Droga-do-wolnosci.html>

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza. Na odwrocie napis: „Edinburgh - stolica Szkocji. 30 marca 1943 r.”.

ARTYKUŁ

Droga do wolności

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: PAWEŁ GŁUSZEK 19.06.2023

We wrześniu 1939 r. nowo odrodzona Polska utraciła dopiero co odzyskaną niepodległość. Polacy ponownie stanęli do walki o wolność. Walczyli z niemieckim okupantem w kraju i byli obecni na wszystkich frontach wojny.

Do wolności wiodło wiele dróg. Jedną z nich podążyli Polacy uwolnieni z sowieckich łagrów na mocy porozumienia Sikorski-Majski. Uwięzieni przez Sowietów we wrześniu 1939 r. i wywiezieni na wschód, teraz stanęli do walki o niepodległość swojej ojczyzny.

Armia ostatniej szansy

Układ polsko-sowiecki z 30 lipca 1941 r. przywracał stosunki dyplomatyczne między obu państwami. Jednym z elementów porozumienia miało być sformowanie w Związku Sowieckim polskiej armii pod dowództwem gen. Władysława Andersa. Szeregi armii mieli zasilić Polacy uwolnieni przez Sowietów na mocy „amnestii” z więzień NKWD i obozów Gułagu. W sierpniu 1941 r. rozpoczęto formowanie Armii Polskiej w ZSRS.

Jednym z więźniów Gułagu, który dołączył wówczas do armii Andersa był Lucjan Batorowicz. Urodził się w 1901 r. Był członkiem POW, w 1920 r. walczył z bolszewikami na froncie wschodnim, a po zakończeniu walk rozpoczął pracę jako urzędnik pocztowy. W 1932 r. został naczelnikiem poczty w Lidzie.

17 września 1939 r. do Polski wkroczyły wojska sowieckie, a w marcu 1940 r. Batorowicz został aresztowany przez NKWD i znalazł się w więzieniu. Otrzymał wyrok ośmiu lat ciężkich robót w łagrze. Trafił do Uchty w Republice Komi. Tutaj przebywał do sierpnia 1941 r., kiedy został zwolniony z łagru i rozpoczął wędrówkę, aby wstąpić do polskiej armii formującej się w Związku Sowieckim.

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji

**materialów dotyczących
wojennych losów Lucjana
Batorowicza**

**Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji
materialów dotyczących
wojennych losów Lucjana
Batorowicza. Na odwrocie napis:
„Tak wyglądaliśmy po
wypuszczeniu z łagru. Na zdjęciu
moi koledzy”.**

Szlak Lucjana Batorowicza

Droga do wolności Lucjana Batorowicza wiodła z dalekiej Uchty do Kotłasu, Buzułuku, aż do Tockoje, gdzie Batorowicz został żołnierzem polskiej armii 18 września 1941 r. (służbę w niej zakończył 1 lipca 1948 r. w stopniu podporucznika). Jak się okazało, był to zaledwie początek drogi, jaką musiał przemierzyć Lucjan Batorowicz, aby podjąć czynną walkę z Niemcami o wolność Polski. Razem z innymi żołnierzami armii Andersa przebył drogę przez Taszkient do Krasnowodska, stamtąd przez Morze Kaspijskie do Pahlevi i dalej do Teheranu i Ahwazu. W maju 1942 r. znalazł się w Adenie, a potem w Suezie. W końcu, 22 maja trafił do Palestyny, do obozu El Khassa niedaleko Gedery.

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza

---

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza. Na odwrocie napis: „Nad brzegiem morza śródziemnego. Tel Aviv 26/V 1942. Palestyna”.

18 lipca 1942 r. z Suez, na pokładzie statku „Królowa Elżbieta”, Batorowicz wyruszył do Anglii. Po drodze odwiedził Afrykę Południową i Nowy Jork. W Anglii trafił do 1. Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. Był oficerem Poczty Polowej. Służył we Francji, Belgii i Holandii do maja 1945 r. Po zakończeniu wojny pełnił

służbę w „polskiej strefie okupacyjnej” w Emsland w Dolnej Saksonii.

Batorowicz pozostał w Anglii i do Polski już nie powrócił. 2 lipca 1948 r. wyemigrował do Kanady, gdzie osiadł na stałe. W 1955 r. otrzymał kanadyjskie obywatelstwo. Odwiedził Polskę w 1957 r., ale była to krótka wizyta. Zmarł w Toronto w Kanadzie w grudniu 1957 r.

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza

---

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza

---

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza

---

Fot. ze zbiorów AIPN, z kolekcji materiałów dotyczących wojennych losów Lucjana Batorowicza

**Dokumenty zostały przekazane do Oddziałowego Archiwum IPN w Poznaniu w ramach akcji
Archiwum Pełne Pamięci**

COFNIJ SIĘ